

Justitiedepartementet

Ju.remissvar@regeringskansliet.se / ju.L5@regeringskansliet.se

Dnr: Ju2025/01945

2025-11- 10

Bris yttrande över utkast till lagrådsremiss - Sänkt straffbarhetsålder för allvarliga brott

Bris yttrande utgår från barnkonventionen och FN:s barnrättskommittés allmänna kommentarer, här särskilt nummer 24 om barnets rättigheter i det straffrättsliga systemet, samt barnrättskommitténs rekommendationer till Sverige. Yttrandet bygger vidare på en barnsyn som utgår från att barns rättigheter är okränkbara och gäller lika för alla barn.

Bris ställningstagande

Bris **avstyrker** förslaget om att införa en differentierad straffbarhetsålder, där straffbarhetsåldern sänks till 13 år för brott med minst fyra års fängelse i straffskalan.

Som Bris tidigare har fört fram i yttrandet över SOU 2025:11, är en sänkt straffbarhetsålder, så som föreslås, en grundläggande förskjutning i synen på barn, som inte är effektivt och som står i strid med Sveriges internationella åtagande gällande barns rättigheter. Därtill vill Bris särskilt understryka att förslaget om en sänkt straffbarhetsålder till 13 år inte är tillräckligt utrett.

Bakgrund

Regeringen och Sverigedemokraterna har tidigare gett en utredning i uppdrag att utreda *och om lämpligt* föreslå en sänkning av straffbarhetsåldern. I januari 2025 presenterade utredningen ett förslag som innebär att straffbarhetsåldern sänks från 15 till 14 år för brott med ett straffminimum på 4 års fängelse. 7 av 9 av utredningens experter var emot förslaget. En övervägande majoritet av remissinstanserna, där ibland Bris, har också ställt sig mot förslaget. Trots omfattande kritik har regeringen nu valt att gå vidare med en än mer långtgående sänkning där straffbarhetsåldern föreslås sänkas till 13 år för vissa allvarliga brott.

Bris har tidigare lämnat in ett omfattande yttrande över utredningen SOU 2025:11. Bris hänvisar till yttrandet i sin helhet då det som förs fram även görs gällande för det nu aktuella utkastet till lagrådsremiss. När det gäller förslaget om en sänkning till 13 år vill Bris därutöver särskilt föra fram följande.

Förslaget om en sänkt straffbarhetsålder har mötts av massiv kritik

Bris delar regeringens uppfattning om att vi befinner oss i ett allvarligt läge och att brottsutvecklingen, i synnerhet när det gäller barns inblandning, är ytterst oroväckande. I ett så

allvarligt läge vill Bris dock särskilt understryka vikten av att inte gå vidare med åtgärder som riskerar att förvärra situationen.

Som redogjorts för ovan har utredningens förslag om en sänkt straffbarhetsålder mottagits av en massiv bred kritik. Forskare från skilda professioner har pekat på att det är en åtgärd som inte kommer vara brottspreventiv utan i stället riskerar leda till ökade återfall i brott.¹ En samlad barnrättskår har pekat på att det är en åtgärd som står i strid med barns grundläggande rättigheter, som inte kommer att motverka barns brottslighet och som inte kommer att leda till ett ökat samhällsskydd.² Kritik mot förslaget har även kommit från flera myndigheter som bland annat pekar på att en sänkning av straffbarhetsåldern skulle innebära ett stort fränsteg från en lång svensk rättstradition samt att det är ett förslag som saknar evidens.³ Barnombudsmannen har understrukit att förslaget riskerar att urholka den straffrättsliga särbehandlingen av barn. Även de rättskipande och brottsbekämpande myndigheterna, som i stor utsträckning är de som ska tillämpa lagändringen har ställt sig kritiska till förslaget.⁴ Nyligen gick en senior åklagarkår ut och pekade på att förslaget om en sänkt straffbarhetsålder är rättsosäkert, oförutsebart och svårtillämpat.⁵

Det står därför klart att utredningens förslag om att sänka straffbarhetsåldern till 14 år är starkt ifrågasatt. Att regeringen i det läget väljer att gå vidare med ett förslag om en *än mer långtgående* sänkning menar Bris är högst anmärkningsvärt.

Att gå vidare med förslaget avviker starkt från den svenska förvaltningstraditionen

Sverige har en starkt rotad förvaltningstradition som bygger på öppenhet, självständiga myndigheter och ett nära samspel mellan beslutsfattare, offentlig förvaltning och civilsamhälle. I det här samspelen är remissförfarandet centralt då det ger experter, organisationer, myndigheter m.fl. möjlighet att påverka lagstiftningsprocessen innan beslut fattas. Remissförfarandet är på så sätt med och säkerställer kunskapsbaserade beslut och brett förankrade reformer, något som utgör en viktig grundpelare i det demokratiska samhället.

Under de senaste åren har det blivit allt vanligare att fränsteg görs från den traditionella förvaltningsordningen. Det handlar bland annat om att utredningstider såväl som remisstider kortas ner och att utredningsförslag går vidare med innan remissinstansernas yttrande har lämnats in.⁶ Det handlar även om att i allt större utsträckning förbi se den kritik som lyfts av remissinstanser och andra experter. Från politiskt håll motiveras detta ofta med ett behov av skyndsamhet. Denna utveckling har kritiserats från skilda håll och bland annat föranlett att

¹ Se bl.a. yttrande över SOU 2025:11 från Linköpings universitet, Stockholms universitet och Uppsala universitet. Se även Bris och Rädda Barnens sammanställning "Straffbarhetsåldern – ett forskarperspektiv".

² Se yttrande över SOU 2025:11 från bl.a. Bris, Barnrättsbyrån, Rädda Barnen, UNICEF Sverige och ECPAT.

³ Se yttrande över SOU 2025:11 från Diskrimineringsombudsmannen, Institutet för mänskliga rättigheter, Jämställdhetsmyndigheten, MUCF och Socialstyrelsen.

⁴ Se yttrande över SOU 2025:11 från Polismyndigheten, Domstolsverket, Malmö tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Södertörns tingsrätt, Hovrätten för Västra Sverige och Åklagarmyndigheten.

⁵ Se DN debatt, den 6 oktober 2025, [Åklagare varnar för nya lagar om unga brottslingar - DN.se](#)

⁶ Se bl. a. Ds 2023:31 samt SOU 2023:44.

Sverige jämförts med länder där den fria demokratin är ifrågasatt.⁷ Kritik mot denna utveckling har även kommit från Lagrådet, vars uppgift är att granska hur väl lagförslag förhåller sig till den svenska rättsordningen och kraven på rättssäkerhet.⁸ Även kritik från Lagrådet, såväl kopplat till lagstiftningsprocessen som frågorna i sak förbises allt oftare av regeringen. Det här är en utveckling som Bris menar är högst problematisk.

Det hör till vanligheten att det politiska styret väljer att gå vidare med utredningsförslag trots att ett förslag har mötts av kritik. Den situation vi nu står inför, där regeringen inte bara väljer att gå vidare med en så starkt kritiserad åtgärd, utan kommer med ett än mer långtgående förslag är däremot exceptionellt. Det ger oss anledning att ifrågasätta om regeringen inte avser lägga vikt vid vad experter, myndigheter och organisationer för fram samt om det anses att den svenska förvaltningstraditionen har tjänat ut sin roll. Något som Bris menar skulle vara en högst oroväckande utveckling.

Förslaget om en sänkt straffbarhetsålder till 13 år är inte tillräckligt utrett

I SOU 2025:11 saknas en grundad analys som visar att en sänkning av straffbarhetsåldern är behövlig och försvarbar. Att utredningens slutsatser inte var tillräckligt underbyggda lyftes särskilt fram av utredningens experter.⁹ Det är denna bristande analys som regeringens utkast till lagrådsremiss nu bygger på. I utkastet framkommer inget nytt som visar varför det skulle vara försvarbart att sänka straffbarhetsåldern och i synnerhet inte till en än lägre ålder än tidigare föreslagna 14 år. Utkastet till lagrådsremiss saknar vidare en analys av vilka följd effekterna blir av att sänka straffbarhetsåldern till 13 år.

Likt Bris tidigare har fört fram måste förslaget om en sänkt straffbarhetsålder ses i ljuset av alla andra reformer som nu genomförs och träffar barn och unga som begår brott. Det gäller inte minst beslutet om att påföljden slutna ungdomsvård inom SiS tas bort och att barn som döms till frihetsberövande påföljder i stället ska dömas till fängelse. Som Bris tidigare konstaterat innebär en sänkt straffbarhetsålder till 14 år att fler yngre barn riskerar att dömas till fängelse. Med den nu föreslagna ändringen kommer den gruppen av barn bli såväl yngre som större. Utöver att det innebär en enorm principiell förflyttning i synen på barn är Bris djupt oroade över vilka konsekvenser detta skulle medföra för såväl det enskilda barnet som samhället, på både kort som lång sikt.

I utredningen SOU 2023:44, som ligger till grund för beslutet att verkställigheten av frihetsberövande påföljder för barn ska flyttas över från SiS till Kriminalvården, framgår tydligt att den bedömning som gjorts baseras på att vi idag har en straffbarhetsålder på 15 år. I utredningen står följande att läsa

⁷ Se bl.a. yttrande från Patrik Bremdal, docent i konstitutionell rätt vid Uppsala universitet i SVT Nyheter Inrikes 9 mars 2023.

⁸ Se SVT Nyheter Inrikes 11 mars 2023.

⁹ Se e bland annat utredningens särskilda yttrande från Axel Holmgren, Stockholms universitet, s. 465 samt Tomas Lindgren, Socialstyrelsen, s. 470 i SOU 2025:11 Straffbarhetsåldern.

”Om straffmyndighetsåldern sänks kan det finnas goda skäl för att behålla påföljden slutet ungdomsvård för den ålderskategorin, om avsikten är att även dessa unga ska dömas till frihetsberövande påföljder. Eftersom så unga barn inte har omfattats av de analyser som utredningen har gjort här kan det finnas behov av ytterligare analyser om frihetsberövande påföljder för barn om straffmyndighetsåldern sänks.”¹⁰

I samma utredning understryks vidare att förslaget förutsätter att Kriminalvården får tillräckligt med tid för att anpassa sin verksamhet till att ta emot barn.¹¹ Bris anser det var högst anmärkningsvärt att dessa omständigheter inte har beaktats av regeringen.

När regeringen, innan remisstiden för utredningen löpt ut, gav Kriminalvården i uppdrag att påbörja arbetet med att inrätta anstaltsplatser för barn flaggade Kriminalvården för att de behövde ha i vart fall 4,5 år för omställningsarbetet. Denna tid låg även i linje med vad utredningen föreslog. Regeringen gav Kriminalvården drygt 2,5 år för arbetet och nu förväntas platserna för barn vara färdiga att tas i bruk från den 1 juli 2026. Detta trots att Kriminalvården fortfarande befinner sig i ett högst ansatt läge där myndigheten enligt egen prognos kommer ha svårt att klara av sitt uppdrag.¹² Kriminalvårdens prognos utgår från att de ska ta emot barn i åldern 15–17 år och uppskattningen tar inte höjd för att myndigheten även ska kunna ta emot barn som är 13 eller 14 år. Det betyder att Kriminalvårdens förutsättningar för att kunna möta behovet hos frihetsberövade 13 eller 14 åringar inte har utretts. Att Kriminalvården nu har fått i tilläggsuppdrag att, på drygt sex månader, även förbereda sin verksamhet för att kunna ta emot 13 eller 14 åringar menar Bris inte läker den stora bristen.

Mot bakgrund av hur förutsättningarna för Kriminalvården idag ser ut menar Bris att det finns särskilt stor anledning att känna djup oro över att Kriminalvården inte kommer att kunna ge frihetsberövade barn det stöd, den utbildning och den vård som de har behov av och rätt till.

En så stor reform som en sänkning av straffbarhetsåldern ställer särskilt höga krav på en gedigen utredning som visar på reformens legalitet, effektivitet och förankring i evidens och en noggrann analys av förslagets följd effekter. En sådan analys saknas för det aktuella förslaget. Att regeringen går vidare med en så genomgripande lagändring som dels har mötts av massiv kritik dels inte är tillräckligt utrett menar Bris är högst anmärkningsvärt.

Förslaget om en sänkt straffbarhetsålder till 13 år ur ett barnrättsperspektiv

Bris vidhåller att även om samhällets utmaningar har förändrats så har barns förutsättningar och förmågor inte gjort det. Den djupt rotade argumentation som lagt grunden för en straffbarhetsålder på 15 år är därför alltjämt gällande. Bris vill även påminna om att barns rättigheter och synen på barn inte kan göras relativa utifrån hur samhällets utmaningar ser ut. I

¹⁰ Se SOU 2023:44, s.281.

¹¹ Se SOU 2023:44, s. 388.

¹² Se Kriminalvårdens kapacitetsrapport 2024–2033 samt Kriminalvårdens delredovisning av uppdraget att inrätta särskilda enheter för unga i åldern 15–17 år inom Kriminalvården, 2025-02-28.

SOU 2025:11 hänvisar utredningen till att en sänkning av straffbarhetsåldern till 14 år ligger inom ramen för FN:s barnrättskommittés rekommendationer. Här bortser utredningen dock från att kommittén pekar på att det inte ska tolkas som att en straffbarhetsålder på 14 år är eftersträvansvärd. Kommittén understryker särskilt att de medlemsstater som har en högre straffbarhetsålder, som Sverige har, *under inga omständigheter* ska sänka åldern.¹³

Den nu föreslagna ändringen om en sänkning till 13 år sträcker sig bortom det utrymme för självbestämmande som FN:s barnrättskommitté menar att medlemsstaterna har i frågan. Förslaget om att sänka straffbarhetsåldern till 13 år för vissa brott står därför i strid med Sveriges åtaganden enligt barnkonventionen och förslaget är därför inte förenligt med svensk rätt.

Förslaget om en sänkt straffbarhetsålder till 13 år saknar legitima skäl

I utkastet till lagrådsremissen pekar regeringen på att en sänkning av straffbarhetsåldern är en åtgärd som inte ska vidtas lättvindigt utan endast om det finns *tungt vägande skäl*. Några tungt vägande skäl för en sänkning presenteras dock varken i den ursprungliga utredningen eller i nu aktuella utkast. Detta menar Bris beror på att några sådana skäl inte finns. Däremot finns, som framgår av den omfattande kritiken, tungt vägande skäl mot en sänkning.

I utkastet till lagrådsremissen framkommer inga nya skäl för en sänkning, än de som lyfts i den ursprungliga utredningen. De skäl som lyfts som särskilt centrala är fortfarande att en sänkning av straffbarhetsåldern behövs för ett ökat samhällsskydd samt för att brottsoffrens intresse av upprättelse ska få större genomslag.

Utöver vad Bris redan framfört härom i yttrandet över SOU 2025:11 ska följande tilläggas.

Ett ökat samhällsskydd

Det finns inget som talar för att en sänkning av straffbarhetsåldern kommer att leda till att färre barn rekryteras in i kriminella nätverk. Motsatsvis ligger det i farans riktning att än yngre barn kommer att rekryteras. En sådan utveckling leder inte till ett ökat samhällsskydd. Till skillnad från regeringen menar Bris, likt ett flertal andra remissinstanser, att detta faktum är ett starkt vägande skäl mot att sänka straffbarhetsåldern.

Bris vill återigen understryka att regeringens argumentation om att samhällsskydd uppnås genom inkapacitering inte är applicerbar på nätverkskriminaliteten. Det stämmer att den enskilde individen under inkapacitering kan förhindras att begå nya brott. Att den personen, så snart hen frihetsberövas, ersätts av en annan individ i den kriminella hierarkin, visar dock varför inkapacitering inte har en samhällsskyddande effekt vid denna typ av brottslighet.

Brottsförebygganderådet (BRÅ) har nyligen publicerat en studie som visar att antalet utdömda fängelsemånader har mer än fördubblats under de senaste 10 åren. Studien visar även att domslut med påföljden slutet ungdomsvård har ökat markant. Av studien framgår även att

¹³ Se barnkonventionen artikel 41 samt FN:s kommitté för barnets rättigheter. Allmän kommentar nr 24 (2019) om barnets rättigheter i det straffrättsliga systemet, punkt 22.

ökningen som regel avser huvudbrott som är vanligt förekommande inom den organiserade brottsligheten som till exempel brott mot person och narkotikabrott.¹⁴ Det är alltså fler personer, både barn och vuxna, som döms till frihetsberövande påföljder och strafftiden blir längre. Samtidigt vet vi att fler barn rekryteras och utför grova våldsbrott för gängens räkning. Även detta visar varför samhällsskydd inte uppnås genom inkapacitering. Det handlar i stället om att motverka de bakomliggande orsakerna till att barn överhuvudtaget rekryteras in i de kriminella sammanhangen.

Som ett skäl för att sänka straffbarhetsåldern för regeringen fram att barn, inom ramen för verkställighet av en straffrättslig påföljd, kan erbjudas behandling och stöd som hjälper barnet att bryta med en kriminell livsstil. Regeringen menar att detta kommer att leda till ett ökat samhällsskydd. Bris delar fullt ut regeringens uppfattning om vikten av stöd och behandling och ser också det kommer att gynna samhället. Mot bakgrund av hur förutsättningarna inom Kriminalvården ser ut ställer sig Bris dock frågande till att myndigheten kommer att kunna ge barn den vård, utbildning och behandling som är nödvändig. Bris vänder sig vidare mot att tillgången till behandling och stöd skulle förutsätta att barn går igenom det straffrättsliga systemet. Tvärtom är det belagt att sådana insatser ges bäst utan straffrättsliga inslag.¹⁵ Detta är dock inte synonymt med att konsekvenser för barns brottsliga handlingar uteblir, vilket idag tycks vara en vanlig, men felaktig, uppfattning. Det är av avgörande betydelse att vi slutar betrakta straffrättsliga åtgärder som de enda tänkbara konsekvenserna när barn begår brott. Så länge det görs riskerar vi att missa både orsaken till problematiken och möjligheten till förändring.

Brottsofferperspektivet

Som Bris tidigare fört fram finns det inget som visar att straffbarhetsåldern måste sänkas för att stärka brottsofferperspektivet. Bris vill återigen hänvisa till att brottsofferperspektivet i straffrättslig bemärkelse redan idag fångas upp inom ramen för bevistalan. För det fall de reglerna anses otillräckliga finns det som sagt mindre ingripande åtgärder att för att stärka brottsoffrets ställning, än att sänka straffbarhetsåldern.

Regeringens uppfattning om att straffbarhetsåldern måste sänkas för att stärka brottsofferperspektivet tycks grundas på en föreställning om att den som är brottsoffer likställer upprättelse med straffrättslig påföljd. Varken regeringen eller den tidigare utredningen presenterar dock något underlag för att så är fallet. Likt flera remissinstanser pekar på menar Bris att det är en slutsats som är spekulativ. En så långtgående åtgärd som att sänka straffbarhetsåldern kan inte vila på spekulationer.

¹⁴Se BRÅs rapport "Personer lagförda för brott – slutlig statistik", 2024.

¹⁵Se bl.a. Bris och Rädda Barnens sammanställning "Straffbarhetsåldern – ett forskarperspektiv, se även utvärderingen av den danska sänkningen av straffbarhetsåldern, Piil Damm, m.fl. S., 33 samt Chalfin, A. och J. McCrary "Criminal Deterrence: A Review of the Literature. Journal of Economic Literature," 2007, 55(1), s. 5–48. 17.

I en nyligen genomförd intervjustudie med anhöriga som förlorat en familjemedlem i gängrelaterat våld framkommer att de anhöriga inte ber om en sänkt straffbarhetsålder eller hårdare straff mot barn. De efterfrågar i stället en politik som adresserar grundorsakerna till våldet och pekar på behovet av ett långsiktigt brottsförebyggande arbete som minskar den sociala exkluderingen och motverkar de faktorer som gör barn sårbara för rekrytering till kriminalitet.¹⁶ De anhöriga efterlyser också ett erkännande av deras förlust och en respekt för dem och deras anhöriga, något som ligger i linje med vad som framkommer i andra anhörigstudier.¹⁷ Vad anhöriga efterfrågar uppnås därmed inte genom att sänka straffbarhetsåldern, även om det kan låta som en handlingskraftig åtgärd från regeringen.

Bris övriga kommentarer

Vi har inte testat allt

Regeringen motiverar en sänkning av straffbarhetsåldern med att vi redan har provat alla andra åtgärder för att motverka att barn involveras i kriminella nätverk. Bris tillbakavisar att så är fallet. Bris vill särskilt hänvisa till den granskning som under 2024 genomfördes av Riksrevisionen som visar att samhällets insatser för barn som misstänks för grov brottslighet brister. Riksrevisionen pekar särskilt på att de samlade insatser som ska säkerställa att målgruppen får rätt vård och stöd i tid inte är tillräckligt effektiva.¹⁸ Att socialtjänsten ges rätt förutsättningar och att varje barn ges en god skolgång lyfts i sammanhanget som viktiga faktorer. Samtidigt ser vi att skolans uppdrag succesivt har försvagats genom ökade skillnader i resurser och förutsättningar. Även socialtjänsten står idag inför liknande utmaningar med bland annat låg bemanning, hög personalomsättning och bristande förutsättningar för att utföra sitt grunduppdrag på rätt sätt. Det pekas på att det förebyggande arbetet brister för att insatser sätts in allt för sent, för att det finns en diskrepans mellan insats och behov och att de insatser vi vet är effektiva nedprioriteras eller inte genomförs på korrekt sätt.¹⁹

När regeringen lyfter behovet av hårdare straffrättsliga tag mot barn pekar de ofta även på de satsningar som görs som de menar är förebyggande. Bris välkomnar ökade satsningar på ett förebyggande arbete, men tillbakavisar att flera av de åtgärder som regeringen ofta hänvisar till är förebyggande. I stället ser Bris att åtgärder inom det sociala området, som innebär ökad nivå av tvång och kontroll riskerar att skada barn och familjers förtroende för myndigheter och minska känslan av tillhörighet och inkludering. Detta menar Bris kommer ha en starkt negativ inverkan på socialtjänstens möjligheter att arbeta förebyggande.

¹⁶ Se S, Selman, "Stigmatized Grief: A hermeneutic phenomenological exploration of grieving experiences after gang-related homicide", 2025 samt artikeln "Gängvåldets offer glöms i debatten", i tidningen Akademikern 29 oktober 2025, [Gängvåldets offer glöms i debatten - Akademikern](#).

¹⁷ Se bl. a. S.Murray, M.Storry och S.Welland, "Annual Victims' Survey 2023", 2024 och F.Kourakis "Beyond the bars: examining the impact of crime on relatives of serious offenders", 2024.

¹⁸ Se Riksrevisionens granskningsrapport RiR 2024:5 samt 2024:9.

¹⁹ Bl. a. Se Anna Sarkadi, specialistläkare och professor i social medicin vid Uppsala universitet, i Bris och Rädda Barnens sammanställning "Straffbarhetsåldern – ett forskarperspektiv", 2025, s, 18.

Det förebyggande arbetet kräver långsiktighet, stabila resurser, tillit till professionen samt varsamhet och respekt för de barn man arbetar med. Detta är förutsättningar som i dag inte är uppfyllda. Så länge det ser ut så menar Bris att det inte går att säga att vi har gjort allt för att motverka att barn involveras i kriminalitet.

Regeringen ställer vidare förslaget i relation till andra alternativ som de menar är sämre. De lyfter till exempel att SiS inte har förutsättningar för att ansvara för målgruppen dömda barn och att det nu aktuella förslaget är det bästa alternativ som står till buds. Bris delar regeringens uppfattning om att det idag föreligger stora brister inom SiS verksamhet som måste adresseras. För närvarande pågår en total översyn över myndigheten, som Bris hoppas kunna resultera i en starkt förbättrad verksamhet. Enligt Bris innebär det en stor principiell förflyttning att låta Kriminalvården ta över ansvaret för frihetsberövade barn. Utifrån hur förutsättningarna ser ut inom Kriminalvården vänder sig Bris vidare mot att de skulle vara bättre lämpade än SiS att ta över ansvaret för frihetsberövade barn.

Regeringens rättssäkerhetsmekanismer fungerar inte i praktiken

Enligt regeringen kommer de negativa konsekvenserna av en sänkning av straffbarhetsåldern inte att bli så omfattande som många av experterna och remissinstanserna varnar för. Regeringen menar till exempel att det inte kommer medföra en markant ökning i andelen barn som häktas. Den föreslagna differentierad straffbarhetsåldern öppnar upp för fler felaktiga frihetsberövanden av barn. Som Bris och ett flertal andra remissinstanser understryker är det här en djupt allvarlig följdfekt av förslaget. Enligt Bris är det därför anmärkningsvärt att detta inte problematiseras vidare av regeringen.

Regeringen menar att de särskilda regler som finns kring särbehandling av barn inom det straffrättsliga systemet kommer att fungera som en tillräcklig säkerhetsventil. De hänvisar bland annat till att barn i regel endast får häktas om det är uppenbart att annan betryggande övervakning inte kan ges, att barn inte får vara häktad i mer än tre månader och att barn har en lagstadgad rätt till minst fyra timmars isoleringsbrytande åtgärder per dag. Samtidigt som, vilket regeringen också refererar till i utkastet, vet vi att vi idag har rekordmånga barn som sitter häktade, något som regeringen också poängterar i utkastet till lagrådsremissen. För den typ av brottslighet som kommer att omfattas av den sänkta straffbarhetsåldern gäller vidare obligatorisk häktning²⁰ och utrymmet för att undgå häktning är begränsat. På samma sätt har det kommit att bli mer en regel än ett undantag att anse att det vid denna typ av brottslighet är uppenbart att betryggande övervakning inte kan ordnas på andra sätt än genom häktning. Vi vet också att Kriminalvårdens resursbrister har föranlett att myndigheten inte kan leva upp till lagkravet på 4 timmars isoleringsbrytande åtgärder per dag för barn.

De rättssäkerhetsmekanismer som regeringen hänvisar till utgör till stor del en falsk trygghet. Förslaget om en sänkt straffbarhetsålder kommer därför i praktiken medföra att fler yngre barn

²⁰ Se 24 kap. 1 st. 2 st. Rättegångsbalken.

häktas i väntan på att domstolen ska ta ställning till om det överhuvudtaget är straffmyndiga eller inte. Detta menar Bris är en djupt otillfredsställande ordning.

Avslutande kommentar

I utkastet till lagrådsremiss framgår med tydlighet att regeringen har tagit del av remissinstansernas yttrande. Genomgående görs hänvisningar till vad de olika instanserna har lyft. Det är givetvis positivt och ett kvitto på att det som skrivs faktiskt tas del av. Lika tydligt är det dock att regeringen inte beaktar den kritik som förs fram. Det menar Bris är djupt beklagligt. Det är även beklagligt att remissinstansernas yttrande redovisas på ett missvisande sätt, för att styrka regeringens tes. I utkastet till lagrådsremissen skrivs bland annat att *Bris lyfter att tidig exponering för det straffrättsliga systemet kan förstärka en kriminell identitet, försvåra möjligheterna till ett liv utan kriminalitet och därmed befästa ett utanförskap*. Detta används av regeringen för att motivera varför en generell sänkning av straffbarhetsåldern skulle vara skadlig för barn. Denna del är dock skriven av Bris för att understryka varför en differentierad straffbarhetsålder, som nu föreslås, kommer att ha en skadlig effekt på barn, barns rättigheter och barns utveckling.

Efter att den seniora åklagargruppen i oktober i år gick ut och riktade skarp kritik mot regeringens förslag om en sänkt straffbarhetsålder svarade justitieminister Gunnar Strömmer att han kommer att ta till sig av kritiken.

– Jag tänker att man ska lyssna naturligtvis på personer som har stor erfarenhet av att arbeta med den här problematiken. Därför har vi remitterat det här förslaget nu och vi inväntar synpunkter. Också den formella remissvägen.²¹

Det är glädjande att justitieministern ger uttryck för att han fortsatt har förtroende för så väl expertkunskapen som för förvaltningsordningen. Bris hoppas att detta fortsättningsvis ges genomslag i frågan och påminner regeringen om att det fortsatt finns möjlighet att avstå från att gå vidare med ett förslag som så tydligt står i strid med legalitet, rättssäkerhet och barns grundläggande rättigheter.

Föredragande i ärendet har varit Bris barnrättsjurist Julia Högberg.

Maria Frisk

Generalsekreterare

²¹ Se Aftonbladet, [Åklagare kritiska till 13-åringar i fängelse](#), 2025-10-06.